

УДК 947.084

М. Стухляк

Тернопільський національний технічний університет імені І.Пулюя.

ІВАН ТИКТОР – ВЕЛИКИЙ ВИДАВЕЦЬ

М. Stukhlyak

IVAN TYKTOR – A BIG PABLISHER

Редактор, невтомний видавець української преси та книги, власник цілої видавничої «імперії» в Галичині Іван Тиктор належить до діячів, що посідають вагоме місце в історії України. Свою видавничу діяльність він розпочав після Першої світової війни: у жовтні 1923 р. у Львові вийшло перше число ілюстрованого політично-господарського часопису «Новий Час». Одночасно починає випускати книжкові видання, які започаткував надзвичайно цінною книжкою Михайла Возняка «Як пробудилося українське народне життя в Галичині за Австрії».

З 1928 року виходить в світ «Народна Справа» - тижневик для селянства і робітників, наклад якого був найвищим в Західній Україні – більше 40 000 примірників. Не було найглухішого села, де б не читали «Народну Справу». Невдовзі з'являється «Наш Прапор», який передплачували майже всі читальні «Просвіти». До нього безкоштовно додавали щомісяця один том «Української Бібліотеки». Разом з відомим митцем-карикатуристом Едвардом Козаком видає сатирично-гумористичний журнал «Комар» – шедевр українського гумору, сатири і карикатури, ілюстрований на високому художньому рівні. Для дітей у видавництві І. Тиктора появляється журнал «Дзвіночок», який став улюбленцем української дівчорі. Тираж його становив 30 тис. примірників. Крім того, було організовано видавництво українського часопису «Наш Лемко» та інші.

Відчуваючи нестачу українських видань, І.Тиктор започатковує «Українську Бібліотеку», в якій щомісячно виходив поважний літературний том.

Починаючи з 1934 р., у співпраці з Іваном Крип'якевичем, він видає монументальні твори: «Велика історія України», «Історія української культури», «Історія українського війська», «Всесвітня історія». Ці книги виходили з друку більш ніж десятитисячним накладом. За час своєї тридцятилітньої видавничої діяльності Тиктор випустив понад 400 українських книжок.

Варто також згадати славні Тикторові календарі: «Календар для всіх» – з поважним літературним і науково-популярним змістом; сатирично-гумористичний календар «Комар»; найбільше поширений календар для села «Золотий колос», що 1939 року досягнув рекордного накладу 85 тис. прим. Тиктор видавав усе, що було гарне і корисне для української справи. Видавалися також серії листівок і навіть поштових марок.

Напередодні Другої світової війни Іван Тиктор реорганізовує своє видавництво в концерн «Українська Преса». Це було великою славою і перемогою українського національного і видавничого життя в Західній Україні. У вересні 1939 р. вийшло останнє число щоденника «Новий Час». Тоді ж видавництво і припинило свою діяльність.

Після встановлення більшовицької влади І. Тиктор змушений був залишити Україну. Перебуваючи за кордоном, він продовжує свою видавничу діяльність.